

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra Udvalgte Skrifter

Citation: Topsøe, Vilhelm: "Udvalgte Skrifter", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, 1923, s. 419.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-topsoe02-shoot-idm140498673133760/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

ANMÆRKNINGER

Til Grund for nærværende Udgaves Text er — med Undtagelse af »Slagne Folk«, der er udgivet efter Forfatterens efterladte Manuskript — overalt lagt Originaludgaverne, sammenholdt med de senere Udgaver*). Endelig er følgende Manuskripter, dels fra Topsøes efterladte Papirer, dels fra den collinske Ms.-samling, gennemgaaet: Trykmanuskript til »I Solskin«; Udkast til »I September« (Collin Nr. 967) og til »I November« (Collin Nr. 101); et Udkast til og en Renskrift af »I Læ« i dens oprindelige Form (Collin Nr. 965—6) samt Manuskriptet til »Jason« (Collin Nr. 899), Egesom ogsaa de bevarrede Korrekturark til Originaludgaven af »Fra Studiebogen« (Topsøes efterladte Papirer) har været benyttet. Forfatterens Retskrivning og Tegnsætning er overalt bibeholdt; kun aabenbare Smaafejler er rettede.

FØRSTE BIND

I SOLSKIN

Affattelsestid: ukendt. *Udkom* omkr. 18. Oktober 1867 i »I Solskin. Livsanskuelser. To Fortællinger af V. Topsøe« (S. 1—93); trykt 2den Gang 1891 (i »Samlede Fortællinger« I, S. 233—316) med moderniseret Retskrivning, men ellers uden større Ændringer.

Side 15 L. 22: *en Dag, da der var kommet Efterretning om* — Ms. har tydeligere: *den Dag, Efterretningen var kommet om, at Tydskland under Trusel af Eksekution forlangte, at Kundgjørelsen af 30. Marts skulde tages tilbage.*

Side 31 L. 3: *den sjette Oktober* — Frederik VII. Fødselsdag.

Side 52 L. 21: *Christian* — Saalveds Saml. Fort.; Ms. og Originaludg.: *Knud.*

DAPHNE

Affattelsestid: Planen til Novellen er samtidig med Arbejdet paa »Jason« (1874). To senere Udkast, det første fra 1876, det sidste fra Foraaret 1877, til en Roman »Som de ere« spalttes under Udarbejdelsen i Romanen »Nutidsbilleder« (1878) og den selvstændige Novelle »Daphne«, som fuldføres 1878—79. (Se Vilh. Andersen: Vilhelm Topsøe, S. 12—14, 139.) *Udkom* anonymt d. 1. November 1879 i »Fra Studiebogen. Af Forf. til »Jason med det gyldne Skind« og »Nutidsbilleder.« (A), Side 221—302. Bogen indeholder tillige følgende Noveller: »En første Kjærlighed«, »Ved Efteraars-

*) Dog er der kun undtagelsesvis taget Hensyn til Texten i »Samlede Fortællinger«.

tid« (I September — I Oktober — I November). »Stillebens«. — 2det Oplag (med stilistiske Smaaændringer) kom i Midten af December s. A. (B), 3die Oplag 1884 (C). Optrykt efter 3die Oplag med enkelte ortografiske Rettelser i »Samlede Fortællinger« II, S. 503—577 (1891).

Side 67 L. 34: *istemmede temmelig højt Goethes: Aller Berge Gipfel — Ruh'n in dunkler Nacht.* — Sangen, Stephan synger, er saabenbart Rubinsteins populære Melodi til »Wanderers Nachtlied«. Men da Ordene, der stammer fra Lermontofs Parafrase af Goethes Digt, ikke i stræng Forstand kan siges at være »Goethes«, har Topsøe faaet Skrupler og i B genindsat de »rigtige« Ord: (*Ueber allen Gipfeln — Ist Ruh*), som han under Korrekturlesningen paa A havde erstattet med den russiske Musikteksts Ord. Rettelsen er ogsaa gennemført Side 102 L. 17 og Side 103 L. 13 i B, men i C dukker ved et mærkeligt Tilfælde »Aller Berge Gipfel« igen op paa de to sidste Steder, og denne Inkonskvens genfindes i »Samlede Fort.«.

Side 68 L. 9: *saae sig om* — B: *saae sig for*.

Side 93 L. 8: *vistnok* — B: *rigtignok*.

VED EFTERÅRSTID

Under denne Fællestitel samledes 1879 i »Fra Studiebogene« de tre Noveller: »I Septembers«, »I Oktobers«, »I Novembers«, hvoraf den midterste er udeladt i dette Udvalg.

I SEPTEMBER. *Affattelsestid*: Eftersommeren 1876. (Kladden — Collin Nr. 967 — er paa sidste Side dateret 3. Sept. 1876.) *Trykt første Gang* i »Nær og Fjern« Nr. 226 (29. Okt. 1876), genoptrykt med et Par Smaaændringer i »Fra Studiebogene« [Sml. Anmærkning til »Daphne«] I.—3. Opl. S. 29—54 og i »Samlede Fortællinger« II, S. 335—356 (1891).

Side 120 L. 24: *notere os Alt* — Saaledes »Nær og Fjern«; senere Ud-gaver: *notere Alt*.

Side 125 L. 14—17. Efter: *min Elskværdighed* ændres de følgende Linier saaledes i B: *Jeg veed, som sagt, ikke ret, hvorfra det kommer; det maa være de Andre, der ere blevne saa elskværdige. Eller ogsaa kan jeg ialfald se o. s. v.; efter opdager jeg ogsaa (L. 19) indskydes nu, og som de ellers ikke vise for mit Blik (L. 20—21) rettes til: som jeg ellers ikke har haft Øje for.*

Side 126 L. 28: *om hele Huset* — B: *om Huset*.

Side 127 L. 10: *Gjæsten* — B: *Gjæst*.

I NOVEMBER. *Affattelsestid*: ukendt. *Udkom* i »Fra Studiebogene« [Sml. Anm. til »Daphne«] I.—3. Opl. S. 83—114, optrykt i »Samlede Fortællinger« II, S. 380—406.

Side 131 L. 31: *ialfald* — Udgaar i B.

Side 133 L. 35—36: efter *drev jeg da* tilføjer B ogsaa.

Side 135 L. 37: *fast bestemt* paa — Saaledes Kladden (Collin Nr. 101): de trykte Ud-g. har — sikkert ved en opt. Trykke] — *først bestemt paa*.

Side 136 L. 38: *havde skarpt Udkig* — B: *holdt skarpt Udkig*.

Side 138 L. 14: *multet* — B: *plørligt*. — L. 36: *meget jernholdigt*. Saaledes Ms. (Collin Nr. 101): de trykte Ud-gaver: *noget jernholdigt*.

Side 141 L. 16: *jo* — Udgaar i B.